

На нараді у вересні 1947 р. в польському містечку Шклярська Поремба (поблизу Вроцлава) представники дев'яти європейських компартій створили Інформаційне бюро ("Комінформбюро"), за допомогою якого повинна була запроваджуватися "радянська модель" соціалізму в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. Конфлікт Сталіна й Тіто, який став розгортатися на початку 1948 р. переконливо засвідчив прагнення кремлівського керівництва будувати свої стосунки з країнами "народної демократії" на нерівноправній основі [11, с. 60].

У цей період у керівництві ППР загострилися суперечності між прихильниками гомулківської концепції "польського шляху до соціалізму" та "сталінської моделі" на чолі з Б. Берутом. Значна частина доповіді генсека ППР на пленумі ЦК партії в червні 1948 р. була присвячена забезпеченню державної незалежності, яка "є однією з найкращих традицій соціалістичного руху". Однак позицію В. Гомулки було кваліфіковано як "поступку буржуазно-націоналістичним та реформістським силам". На пленумі ЦК ППР у вересні 1948 р. його було звільнено з посади, а новим генеральним секретарем став Б. Берут. У грудні 1948 р. на об'єднавчому з'їзді двох партій ППС влилася в ППР [9, с. 108]. Утворилася Польська об'єднана соціалістична робітничая партія (ПОРП). Головні програмні положення нової партії засвідчили не тільки відмову від концепції "народної демократії", але й штовхнули країну на рейки сталінського деспотизму та беззастережного копіювання "радянських зразків" без урахування національно-культурних особливостей Польщі.

Джерела та література

1. Дейвіс Н. Європа: історія. / Дейвіс Норман / Пер. З англ. П. Тарашук, О. Коваленко. – К., Основи, 2000. – 1464 с.; 2. Зашкільняк Л. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. / Зашкільняк Леонід, Крикун Микола – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2002. – 752 с.; 3. Непомнящий Н. Тайны советской эпохи. / Непомнящий Н. – М.: Вече, - 348с., илл.; 4. Павлюк С. М. Утвердження сталінської моделі соціалізму в Східноєвропейських країнах після Другої Світової війни (1945-1948 роки) / Павлюк С. М., Колесник В. П. // Матеріали ХЛІ наукової конференції професорсько-викладацького складу і студентів Волинського державного університету ім. Лесі Українки, частина II, Луцьк, 1995 р. – С. 17; 5. Пачковский А. Польша, "нация – враг". Черная книга коммунизма. / Пачковский А. – М.: Наука, 2001. – 386 с.; 6. Шваб Л. П. Форми і методи боротьби польських комуністів з легальною опозицією – Польською селянською партією (1945-1947 рр.) / Шваб Леся Петрівна. // Волинський держ. ун-т імені Лесі Українки. Науковий вісник. / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки: Гол. ред. І. Я. Коцан. – Луцьк, 2007. – С. 101-107; 7. Albert A. Najnowsza historia Polski 1914-1993. / Albert Andrzej. – Warszawa: Świat książki, 1995. – 1048 s.; 8. Dokumenty do dziejów PRL, zeszyt 9 / Aparat bezpieczeństwa w latach 1944-56; Cz. II: 1948-1949. [oprac. Paczkowski Andrzej.] – Warszawa: Wyd. ISP PAN, 1996. – 237 s.; 9. Dudek A. PRL bez makijażu. / Dudek Antoni. – Kraków : Wydawnictwo Znak, 2008. – 282 s.; 10. Eisler J. Zarys dziejów politycznych Polski 1944-1989. / Eisler Jerzy – Warszawa: BGW, 1992. – 231 s. 11. Friszke A. Opozycja polityczna w PRL 1945 – 1980. / Friszke Andrzej. – Londyn: "Aneks", 1994. – 608 s.; 12. Friszke A. Polska. Losy państwa i narodu. 1939 – 1989. / Friszke Andrzej. – Warszawa: Wydawn. ISKRY, 2003. – 517 s.; 13. Góra W. Polska Ludowa 1944-1984. Zarys dyiejów politycznych. / Góra Władysław. – Lublin: Wydawnictwo Lubelskie, 1986. – 718 s., ilustr.; 14. Historia Polski XX wiek: wybór materiałów źródłowych 1944-1989. T. 2. [oprac. Witold Gieszczyński.] –

Olsztyn: UWM, 2001. – 199 s.; 15. Jarosz D. Polacy a stalinizm 1948 – 1956. / Jarosz Dariusz. – Warszawa: Instytut Historii, PAN, 2000. – 244 s.; 16. Paczkowski Andrzej. Pół wieku dziejów Polski 1939-1989. / Paczkowski Andrzej. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2000. – 607 s.; 17. Roszkowski W. Najnowsza historia Polski 1945-1980. / Roszkowski Wojciech – Warszawa: Świat Książki, 2003. - 830 s.

Yatsechko S.

Reasons and pre-conditions of establishment of mode of Folk democracy in Poland (1944-1948).

A political situation is analysed in Poland in 40th of XX age. In 1945 Provisional Government of National Unity is formed. In a country a political race developed for power of PPR and left parties which leaned against support of the USSR. Opposition - Polish Stronnicwo Lyudowe (PSL) S.Mikolaychika was supported Army Krayovoy.

In 1946 a referendum set new scopes and mode, brought victory of camp of PPR. Under the dictate of Stalin in 1947-1948 "cleaning" is carried out in a communist camp. In December 1948 from PPR and PPS it is created Polish the Incorporated Working Party (PORP). From 1948 a course is taken on building of "socialism" after a soviet standard.

Key words: Polish Stronnicwo Lyudowe, socialism, dictatorship, opposition, Polish committee of national liberation, Polish party is working, Peasant party.

УДК: 94(73)

© Сергій Якушик

МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ АМЕРИКАНСЬКО-ЯПОНСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ (1990-ті рр. – початок ХХІ ст.)

В статті розглянуто основні міжнародно-політичні фактори, котрі впливали на формування нової системи американсько-японських відносин. Особливу увагу приділено проблемі міжнародної безпеки в Далекосхідному регіоні.

Ключові слова: міжнародна безпека, міжнародно-політичні фактори, США, Японія, Східна Азія.

Новий поштовх аналізу проблеми американсько-японських відносин дала перемога Джорджа В. Буша на президентських виборах 2000 року. Одним з пунктів своєї передвиборчої програми Дж. В. Буш визначив нову стратегію оборонної політики США, яка стала предметом аналізу як у пресі, так і в наукових колах. Після терактів 11 вересня і початку військової кампанії в Афганістані, серед дослідників міжнародної безпеки, проблем тероризму визначився новий інтерес до Далекосхідного регіону, в якому проходять динамічні процеси економічного розвитку, а також існує значна вірогідність виникнення локальних конфліктів.

Серед наукових розвідок, присвячених цій проблемі, насамперед заслуговують публікації американських дослідників, таких як Т. Дроан [10], Д. Ейрес [2], М. Бісон [7], Г. Куртіс та інші. Історіографію проблеми можна поділити на дві групи, відповідно до підходів дослідників. Перша група у своїх працях концентрує увагу на американсько-японському договорі безпеки. Інша група розглядає договір як складову але не основну частину нової системи двосторонніх відносин, приділяючи увагу також міжнародній ситуації в цілому та окремим країнам регіону, зокрема таким як КНДР, Китай та Австралія. Разом з тим, у вищезначених працях не знайшла свого повного висвітлення проблема визначення міжнародно-

політичних передумов, виникнення принципово нової моделі американсько-японських відносин.

Політика Вашингтону у Азійсько-Тихоокеанському регіоні віддавна цікавила дослідників. Особливу увагу науковці приділяли побудові двосторонніх відносин між США та їх союзниками, особливо з Японією. З приходом адміністрації Дж. В. Буша і початком коригування національних інтересів США і зміною основних зовнішньополітичних акцентів, дещо змінилася й роль Токіо, як головного регіонального гравця.

Основною темою політичних дискусій і наукових публікацій стала зміна розстановки сил в Азійсько-Тихоокеанському регіоні в цілому, з розглядом Японії як складової частини цієї системи.

У головних рисах США свою сучасну політику щодо Японії сформували ще на початку 90-х рр. XX ст. Після розпаду Радянського Союзу США стали єдиною наддержавою світу, спроможною впливати на без пекові ситуації в усіх регіонах. Таким чином, новим завданням Вашингтону стало утвердження та гарантування власної першості у регулюванні світових політичних процесів на всіх рівнях, в тому числі й регіональному, з метою створення для себе і союзників сприятливого міжнародного доквілля [5 Р. 5, 8, 12].

З огляду на це у держдепартаменті США після проведення оцінки міжнародної ситуації було розроблено основні принципи зовнішньої та оборонної політики, визначальними серед котрих були: посилення економіки США, поширення демократичних інститутів у світі, посилення військової міцї країни. На основі означених принципів США повинні були зберігати своє лідерство як єдина наддержжава, встановлювати продуктивні відносини з найбільш потужними державами світу, створювати інститути, покликанні забезпечувати економічну кооперацію і посилювати міжнародну безпеку. Конкретизувались також п'ять пріоритетних ділянок міжнародних зусиль США: розвиток глобальної торгової системи, розбудова нової системи безпеки в Європі, участь у встановленні багатостороннього миру на Близькому Сході, запобігання розповсюдженню зброї масового знищення, боротьба з міжнародною наркозлочинністю та тероризмом. Зазначимо, що у звіті Міністерства Оборони конгресу були сформовані також такі завдання: захист життя американців, як у себе дома так і за кордоном, збереження державного суверенітету, політичних свобод і незалежності з їх цінностями, інститутами й територіальною цілісністю, гарантування добробуту і процвітання громадян країни [13].

Яке ж місце у світлі цих пріоритетів зовнішньої політики мала посісти Японія? Американсько-японські відносини протягом декількох десятиліть були наріжним каменем політики США у Далекосхідному регіоні. З огляду на це була передбачуваною увага Вашингтона до їх збереження, а при необхідності і реформування. В кінці 90-х років XX ст. Вашингтон відвів Токіо одну з провідних ролей у новій стратегії національної безпеки. Так, у травні 1996 року, міністр оборони В. Перрі сформулював чотири

принципи політики США у Східній Азії: тісна співпраця з союзниками, встановлення довіри в регіоні, комплексна взаємодія з Китаєм, протидія розповсюдженню зброї масового знищення [6].

Виходячи з вище сказаного можна судити про роль відведену Японії у цій стратегії. США прагнули не тільки закріпити свій вплив у регіоні, а й зміцнити його, особливо в умовах посилення військової сили КНР. Оскільки ж найбільші американські військові бази у регіоні розміщені саме на території Японії, Вашингтон повинен був рахуватися з її думкою.

Азійсько-Тихоокеанський регіон на початок президентства Дж. В. Буша становив собою шахову дошку, де з одного боку була чітка структурована система, яка складалась зі Сполучених Штатів та їхніх союзників, а з іншого неупорядковані, а часто й неконтрольовані країни. Інтеграційні процеси у Східній Азії явище не нове, і яскравим прикладом цьому служить АСЕАН. Але відмінності у економічному розвитку, військовому потенціалі, і головне стабільності суспільних структур призвели до того, що основними союзниками США стали Філіппіни і Таїланд. Проте, як сказав один з адміралів, стовпами, на котрих тримається американська система безпеки в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, є Японія і Австралія. Адміністрація Дж. В. Буша активно підштовхувала ці дві країни до тіснішої співпраці, як в економічній, так і в військовій сферах. Завершальною складовою безпекової структури стала Південна Корея. Однак історичні фактори (агресія Японії в роки Другої Світової Війни), та економічно-політичні обставини (конкуренція Сеулу і Токіо в економічній сфері, та боротьба за лідерство в регіоні) призвели до того, що два історичні союзники Вашингтону були запеклими конкурентами, котрі тільки час від часу, під тиском обставин, йшли на тісну співпрацю [7 Р. 52-55].

В свою чергу нове тисячоліття принесло суттєві зміни в розстановку сил в регіоні. Після розпаду Радянського Союзу дипломатична ніша залишалася довгий час вільною, оскільки Російська Федерація, в силу браку економічного і політичного впливу, не була спроможна зайняти його місце. Однозначно, динамічне зростання економічної і військової сили КНР, поширення її впливу на сусідні країни, особливо після економічної кризи 1997 року, дозволило Пекіну посилити свій вплив. Важливим чинником стала і зміна китайської доктрини співпраці з зовнішнім світом. Таким чином, сусідні країни перестали сприйматися як носії потенційної небезпеки, а скоріше, як засіб економічного зростання держави [3 Р. 93-96].

Зростаюча роль КНР підштовхнула США до посилення співпраці з нею. Починаючи з політики «залучення» Б. Клінтона, Пекін сприймався як важливий дипломатичний гравець світового рівня, не кажучи вже про регіональні справи. Зростаючий товарообіг між двома країнами, спільні цілі у сфері безпеки (проблема піратства, ісламського радикалізму, енергетичної безпеки) сприяли посиленню діалогу. Проте не варто забувати, що в очах багатьох військових і політиків КНР виступав в ролі нового СССР, зі схожим рівнем військової і політичної загрози.

На жаль, китайсько-японським відносинам завжди був притаманний виразно амбівалентний характер, від початку офіційних дипломатичних зв'язків між державами у 1978 році. Так, Китай поступово стає найбільшим економічним партнером, а також реципієнтом інвестицій, витісняючи не тільки Південну Корею та країни АСЕАН, але й Сполучені Штати. З іншого боку, Пекін нервово реагував на деякі кроки японців, на зразок відвідування прем'єр-міністром Коїдзумі синтоїського храму Ясукуні чи змісту підручників з історії, надсилаючи ноти протесту [8].

Таким чином, постійно зростаючий вплив КНР у регіоні став певним фактором стабілізації. Незважаючи на певні дипломатичні тертя між Пекіном і Вашингтоном, Китай не збирався виступати проти військової присутності США в регіоні, оскільки вона була певним стримуючим фактором мілітаризації Японії.

Новим дестабілізуючим фактором у регіоні з кінця 90-х рр., стала КНДР, зростання небезпеки з боку якої зумовлювалося насамперед її програмою удосконалення балістичних ракет, здатних нести ядерні боєголовки і ядерною програмою. На початку 2002 р. Японія заявила, спираючись на дані отримані за допомогою космічних засобів, що КНДР провела вже два випробування ядерної зброї. Таким чином, наявність такого сусіда як Північна Корея почала підштовхувати Токіо на більш активні дії, в ділянці військової політики, а Вашингтон не складати свою ядерну парасольку, котра захищає його далекосхідних союзників [4].

Однією з важливих проблем, яка впливала на формування регіональної політики адміністрації Дж. Буша, став тероризм. Чисельність мусульманського населення та активні відцентрові, сепаратистські тенденції перетворювали ряд країн регіону на «розплідники тероризму». Вашингтон, за таких обставин, зробив ставку на своїх австралійських і японських союзників. Слід зазначити, що активна діяльність терористичних угруповань на території Індонезії і без того хвилювала уряди двох вищезначених держав. Після терористичного акту на о. Балі 2002 р., в результаті якого загинули понад двісті громадян Австралії, склалася ситуація, яка ще активніше спонукала до співпраці в боротьбі з сепаратизмом і тероризмом в регіоні.

Іншою важливою проблемою регіональної безпеки було піратство. США, котрі транспортують не тільки товари, а й сировину (нафта і природній газ) переважно морським шляхом, виявили стурбованість активністю піратів в Південно-китайському морі, та й взагалі в акваторіях Тихого океану. Ця проблема хвилювала також керівництва КНР та Японії, через залежність цих країн від імпорту сировини. Вищезначене не могло не вплинути на безпекову стратегію і тактику Японії, котрі в свою чергу ставали об'єктом уваги у США [12].

Громадська думка японців все частіше почала схилитись до того, щоб надати силам самооборони більших повноважень, тобто перетворити їх на повноцінну армію. Така позиція відрізняється від звичної «політики гаманця», обраної японським керівництвом. Маючи значні фінансові можливості

Японія, як вірний союзник США, просто «оплачувала» американську ядерну парасольку. Але починаючи з 2001 р. така позиція вже не задовольняла Сполучені Штати. Розуміючи, що Далекосхідний регіон є першочерговим для забезпечення американської зовнішньополітичної стратегії, адміністрація Дж. Буша усвідомлювала, що в боротьбі з тероризмом їм знадобляться можливо й ті війська, котрі розміщуються на далекосхідних базах [11].

Усвідомлюючи зміни у світі і у власній країні, керівництво Японії почало нарощувати силові можливості держави. Насамперед було створено систему супутників-шпигунів, котрі були виведені на орбіту впродовж кількох років на рубежі століть. Саме з опорою на них японський уряд робив заяви щодо ядерної програми Північної Кореї. Ці супутники розглядалися як перша смуга оборони Країни ранкового сонця. Але після 2001 р. цей рубіж почав виглядати надто тонким, особливо зважаючи на погіршення стосунків з Китаєм через пов'язані з історичною пам'яттю акції Японії, а також з посилення загрози з боку КНДР і нестабільності в країнах АСЕАН. Тому наступним кроком стало реформування сил самооборони. Конституція країни закріпила за Японією статус мирної держави, без армії, частково під тиском США, країн Південно-Східної Азії та Китаю, частково під тиском визнання провини. З огляду на це перетворення сил самооборони на армію потребувало внесення змін до конституції. На такий крок не наважився жоден з урядів, проте, ними було докладено зусиль з метою надання бюджетних коштів для поліпшення забезпечення «армії» зброєю [1].

Збільшення кількості вояків і оновлення техніки, починаючи з 2001 року, увінчалось у 2003 р. початком будівництва двох військових кораблів, котрі призначалися для японського флоту. Такий крок був здійснений вперше після закінчення Другої світової війни. Принагідно зазначимо, що технічний розвиток Японії дозволяв їй ще наприкінці 90-х років створити свою власну ядерну бомбу. Така ситуація не сподобалася ні КНР, ні країнам Південно-Східної Азії, які розцінили ці кроки як шлях до повернення японського мілітаризму [13].

Сполучені Штати ж свою оцінку давати не поспішали. З одного боку військово-політичний союз з Японією розв'язує руки Вашингтону, який може сміливо, час від часу, відправляти військові частини в інші «гарячі точки», з іншого, посилення Токіо могло потенційно призвести до послаблення ролі США в регіоні, втрати ним тут своїх позицій. Факти, насамперед такі як посилення співпраці між Японією і Австралійським Союзом, двома найціннішими союзниками Вашингтону у його системі регіональної безпеки, і створення трикутника Сполучені Штати Америки – Японія – Австралія засвідчували, що вибір адміністрації Дж. У. Буша був на користь сильної Японії [9]. Таким чином, починаючи з 2001 року, розпочалася побудова нової моделі американсько-японського співробітництва у сфері не тільки регіональної, а й міжнародної безпеки. Її прикметними ознаками стали посилення співпраці між Австралією і

Японією, яку всебічно підтримували США, а також, зростаюча активність Сполучених Штатів у вирішенні регіональних питань. Гадаємо, що дана тема заслуговує подальшого глибоко вивчення.

Джерела та література:

1. Annual Report to the President and the Congress 1997. Chapter 1, U.S. Strategy; 2. D. Arase, T. Akaha. The US-Japan Alliance: Balancing Soft and Hard Power in East Asia, - December 15, 2009; 3. D. T. Stuart, W. T. Tow. U. S. Strategy for the Asia-Pacific: Adelphi - Oxford University Press, June 1996; 4. E. Trower. The US Allies Circle Their Wagons in War against Terrorism – Asian Defence Yearbook 2002-2003; 5. Environment in East Asia. - Asian Defence Journal 11/2004; 6. Environment security in East Asia: the regional environment security complex approach, - Asian Perspective/ № 2. 2002; 7. M. Beeson. Bush and Asia, - Taylor & Francis, Inc., July 2006; 8. Reinhard Driete. Japan's Security Relations with China since 1989., – April 2006; 9. September 11 and Pacific Asia's security, - Asian Defence Journal/ 9. 2002; 10. T. A. Drohan. American-Japanese Security Agreements, Past and Present, - McFarland & Company, Incorporated Publishers, January 2007; 11. T. Osius, W. Akio. The U.S.-Japan Security Alliance: Why It Matters and How to Strengthen It, – Greenwood Publishing Group, Incorporated, May 2002; 12. Tae-Hyo Kim, B. Glosserman. Future of U. S. -Korea-Japan Relations: Balancing Values and Interests, – Center for Strategic & International Studies., September 2004; 13. W. R. Sherman. Sunshine through cloudy skies: peace and security in northeast Asia, – Asian Perspective/ № 3. 2002.

Yakushik S.

International political conditions of a new model of US-Japanese cooperation in international security (1990-ies - beginning of XXI century)

The author analyzes major international factors that influenced the formation of a new system US-Japanese relations. Special attention is payed to the problem of international security in the Far East.

Key words: International security, international political factors, the United States, Japan, East Asia.

УДК: 94 (478) "19/20"

© Галина Мельничук (Чернівці)

СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК І СУЧАСНИЙ СТАН ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА Й РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Аналіз молдовсько-російських відносин у пострадянський період свідчить, що ці дві країни об'єднують не тільки глибокі історичні та культурні зв'язки, а також спільні економічні та зовнішньополітичні інтереси. Наявність у Молдові великої російської діаспори та традиційна орієнтація значної частини населення на Росію вимагають від керівництва Молдови проведення виваженої політики щодо РФ. Враховуючи гостроту перехідного періоду, налагодження двосторонніх стосунків з державами-сусідами і Росією є першочерговим завданням уряду країни та суспільства в цілому.

Ключові слова: молдовсько-російські відносини, зовнішня політика, внутрішньо- та зовнішньополітичні чинники, Придністровський конфлікт, економічні, політичні та міжнародні зв'язки, стратегічні партнери.

Процес розвитку відносин Республіки Молдова з Російською Федерацією пройшов непростий шлях. Перший парламент Молдови спочатку досить відкрито взяв курс на Захід, обіцяючи країні якнайшвидше благополуччя. Але вже через півроку після здобуття незалежності в парламенті з'явилась опозиція аграріїв, зорієнтованих на Росію і СНД.

Молдова, як і всі колишні республіки Радянського Союзу, економічно і політично залежала від Москви. І коли радянська система

почала руйнуватися, вона автоматично залишилася у сфері її впливу.

Метою даного дослідження є визначення факторів, що впливали на формування сучасних двосторонніх відносин Молдови і Росії. Процеси, що відбуваються в стосунках між колишніми радянськими республіками та їх сусідами переконливо свідчать, що ця проблема поступово набуває дедалі більшої політичної і практичної ваги.

Оцінюючи стан вивченості даної проблеми слід відзначити, що на сьогоднішній день немає комплексного дослідження, де були б висвітлені всі аспекти стосунків Росії та Молдови після розпаду СРСР. Серед публікацій по даній темі переважають монографії та статті, де висвітлюється окремі проблеми, наприклад, участь Росії в урегулюванні Придністровського конфлікту [1, 2]. Серед них чільне місце посідає дослідження Перепелиці Г.Н. "Конфлікт у Придністров'ї (причини, прогноз розвитку і проблеми врегулювання)", в якому детально розглянуто причини і еволюцію конфлікту, ключові моменти і участь Росії в його врегулюванні [3]. Проблеми російсько-молдовських стосунків розглядаються у колективній монографії "Україна та Росія у системі міжнародних відносин: стратегічна перспектива" [4].

За останні кілька років зростає зацікавленість до історії сучасної Молдови у російських науковців. Привертають увагу дослідження щодо придністровської проблеми, становища російської діаспори, економічних відносин і внутрішньої ситуації в Молдові. Зокрема колективна монографія російських учених "Молдавия: современные тенденции развития". У роботі аналізуються політичний, економічний і соціальний розвиток країни після здобуття незалежності, висвітлюються проблеми становлення державності, складності проведення економічних реформ. Взаємовідносинам Молдови з Росією присвячено окремих розділ, в якому здебільшого йдеться про її залежність від сусідів і економічних партнерів [5].

Конфлікту в Придністров'ї присвячено окремий параграф у московському виданні "Системная история международных отношений в двух томах" [6]. Із публікацій на дану тему чітко відслідковується підтримка Росією Придністров'я і режиму І.Смирнова, що пояснюється прагненням населення даного регіону до зближення з Росією.

На початку 90-х рр. ХХ ст. відносини між Молдовою і Росією характеризувалися неабиякою прохолодністю. Президент Молдови М.Снегур і лідер націонал-радикалів прем'єр-міністр М.Друк були проти стосунків з Москвою, що було зумовлено, перш за все, присутністю російських військ на території Придністров'я, з якою молдовське керівництво не погоджувалося. Росія, армія якої була втягнута в конфлікт і підтримувала придністровців, домоглася від Молдови згоди на розташування своїх військових частин з миротворчою місією. Іншою причиною недружніх відносин була позиція уніоністів, які на той час були при владі і віддавали перевагу зв'язкам з Румунією. А Рух "Єдність", що виступав за тісні зв'язки з РФ, не мав більшості у парламенті [7].